

Jucika dinnyéje

Gyönyörű tavasz volt. A pesti házaspár két hét nyugalomra, pihenésre vágyva érkezett nyaralójukba egy szem fiukkal együtt. Illatfelhőbe burkolózott a természet, a dinnyepalánták az óriás kertben életerősen kapaszkodtak már a nap sugaraiba.

- Hallod kedvesem? - szólalt meg belebámulva a csendes estébe a férj.

- Mit kellene halljak, édes? - gügyögött vissza neje.

- A fiunkat kedvesem. Milyen szépen zongorázik a kerti házban! Még a madarak is elhallgattak! A zene harmóniában él a természettel - motyogta maga elé a férfi, majd hangosabban folytatta.

- Kedvesem valamikor azt olvastam egyik szaklapban, hogy az élőlények érzik a zenét. Nem is volt rossz gondolat tőled, hogy kihozattad a zongorát a nyaralónkba. Óriási ötletem támadt! Kérlek ne neved ki, én már rég gondolkodom ezen. Tudományos munkával szeretném folytatni tevékenységemet. - Hosszan feleségére nézett várva a hatást, de nem érkezett válasz, ezért folytatta:

- Figyelni fogom, hogyan fejlődnek növényeink. Ha beigazolódik feltételezésem, a kisház melletti dinnyéknek jobban kell fejlődniük, mint a kert hátsó részén levőknek, ahová nem hallatszik a zene. Biztos vagyok benne, hogy ezek itt elől, nagyobbak, édesebbek lesznek. Bebizonyítom - állt fel hirtelen, sétált fel-alá nagy hévvel. - Nem csupán anyagi haszonszerzésre gondolok, végre szakmai elismerést kaphatok! Még ma felveszem a kapcsolatot a

növénytermesztő bizottsággal. Dokumentálni fogom növényink minden egyes napját. A tanáriban már beszélünk erről, sok kolléga esküszik rá, hogy van benne valami. Szerintük csak arra kell rájönni, hogy milyen zenét „hallgatnak” szívesen. Szólj már angyalom! Mit gondolsz? Mi a véleményed? A gyerekek nehéz lenne még Beethoven? Kezdje talán Vivaldi műveivel? Nagyszerű gyakorlat lenne fiunknak is, hisz a te akaratod, hogy híres művész váljon belőle! S természetesen az ő fejlődése a legfontosabb az én számomra is, de miért ne kísérletezhetnék én is? Mondd már, ehhez te értesz jobban, inkább indulókat játsszon? Haydn? Eh, én nem tudom, most a te finom ízlésedre lesz szükségünk. Könyörgöm, menjünk vissza már holnap a városba, intézzük el a ház körüli problémákat, a gyereket kivesszük az iskolából, magántanuló lesz. -

Feri határozott szavai voltak ezek, a férfié, aki tanárként dolgozott egy fővárosi gimnáziumban. Alakja soha nem keltette fel a hölgyek figyelmét. Már kopaszodik, ruházata is éppen olyan szürke, mint az egyénisége. Öltözködésére a városban a felesége felügyelt. Ő soha nem tudta, mit kell felvennie, nem is érdekelte. Az asszony? Angyali, úri teremtmény, jó ízléssel, s valahogy mindig tudja, mit illik felvenni és mit nem. Neje is tanár. Egy iskolában dolgoznak. Ránéz, most is milyen elegáns! Nem sajnálja az időt, fáradságot arra, hogy úgy jelenjen meg mindig, hogy abban senki ne találjon kifogást. És milyen aktív! Ott van mindig, ahol szervezni kell valamit, örökösen reprezentál, vonszolja maga után a férjét is, aki megadóan túri, hogy a talpig úrinőt kövesse. Most is ő lesz az, aki dönteni fog. Ezért Feri félve várja válaszát.

- Magántanuló édes? Mikor határoztad el? És mi lesz a mi munkánkkal? Még nincs szünet, a nyári vakációig még hátravan két hónap. Mindketten tanárok vagyunk drágám, ez nem fog menni.

- Ugyan már kedvesem, arra is gondoltam. Kutatómunkát végzünk, helyettesítésünket van, aki elvállalja. Ugyanúgy fizetik ezt is, mint az órai munkákat. Legalább hazánk és gazdaságunk fejlesztői lehetünk. Ez nemes feladat. Nem is gondolta az a gátlástalan, buta, analfabéta szomszédasszony, akinek nem tetszett a fiúnk gyakorolása, hogy milyen jót tett velünk azzal, hogy feljelentett a zongoraszó miatt.

- Arról az ápolatlan Giziről beszélsz? Azt mondja magáról, hogy ő is tanárnő, és tisztában van azzal, hogyan kell egy gyereket nevelni. Nem analfabéta, de olyan snassz! Láttad a körmeit meg a haját? Hetente egyszer, ha elmegy a fodrászhoz. Én minden reggelt azzal kezdek, hogy befésültetem a hajam. Jaj, igazad van, induljunk vissza, rondán nézek ki! Ebben a faluban az a baj, hogy nincs egy rendes fodrász. Mi lesz velem, ha kiköltözünk, rám nem is gondoltál?

- Gyönyörű vagy virágszálam, és ne aggódj, van fodrász, egy igen aranyos kislány, hogyne gondoltam volna rád, beszéltem vele és leszerződtem neked erre a nyárra.

- Hogy te milyen édes vagy, aztán mi lesz az ültetvényvel? A dinnyéket már meg kell kapálni. Kire bízuk? Locsolni is kellene, mert az eső csak nem jön.

- A szomszéd Józsi bácsi már felajánlotta, hogy két hétig gondozza őket.

- Megbízhatunk benne? Tudod ő paraszt, nem érti a modern termelési technikákat. Aggódók.

Minden reggel ki kellene mennie a földre, amíg nincs zene, az emberi beszéd is hat rájuk. Meg tudod ezt magyarázni az öregnek? Az lenne jó, ha rá tudnád venni, hogy daloljon. Igaz csak nótaszó jönne ki a boros torkán, de mit tegyünk? A komolyzenét még hírből se hallotta – akadémikodott Jucika, aki a pesti évek alatt elfelejtette, hogy egy ilyen poros fészekből származott.

- Kicsikém, tudtam, hogy beleegyezel, én már mindent leírtam, majd megmondom neki, csak akkor fizetem ki, ha látom a növényeken, hogy fejlődtek, s hátha még egy kis nótaszóra is ráveszem. – Titokban arra a boros palackra gondolt, amit már elő is készített a jóembernek.

Azonnal hívták a gyereket, bejelentették, mi a tervük, a véleményét meg sem hallgatva, már csomagoltak is. Másnap reggel felszállt a Trabant nyomában a por, senkinek sem szólva, visszasiettek a városba.

A szomszéd Józsi bácsi megkapta a listát a borral együtt. Amióta visszaemlékezett, állandóan a földet túrta, de nem volt buta ember. Nézte a feljegyzést, kalapja alatt megvakarta haja tövét, csóválta a fejét, sehogy sem értette a pestieket, mintha más bolygóról jöttek volna. Azért elvállalta, a faluban élnek rokonaik, ha másért nem is, de rájuk való tekintettel:

- Mennyenek csak az úrék, minden úgy lesz, ahogy az meg van írva. – S miután a szomszéd elment, gyúrta is barna szőttes nadrágjába a papírost, jó lesz az majd a klozetten. Másnap reggel átsétált a szomszéd kertjébe körülnézni.

- Hogy a ménkű csapna ide bé. Mit mongyak ezeknek a palántáknak? Még az asszonynak sem montam túl sokat, amikor járogattam hezza, még az enyim lett. Ha engem itt meglát valaki, hogy édesgetem a répát, a borsót, a babot, még azt gondolják, hogy bécsavarottam. Kicsi borsócskám, növögess! Kicsi répám, nagy legyél? Hú az angyalát, még az én répámot sem dédelgetem, dédelgesse az asszony, ha kell nekije! – Azzal munkára szólította a kapát, s úgy, ahogy azt kell, kivágta a gyomot, gondosan bekapálta a földet. Mind aki jól végezte dolgát, ment is volna, de eszébe jutott, amit a szomszéd mondott, hogy csak úgy lesz fizetség, ha fejlődést lát a palántákon. Lehajolt, belemarkolt a földbe, az ujjai között összemorzsolta:

- Jó sovány a lelkem, ennek a földnek trágya kellene, a muzsika nem lesz elég. Menyek kihozom a hetit, amit a marhák csináltak, legalább felire elég es lesz. A többit pedig danoltassák, bár egy kupica pájinkát es szórhatnának reá, muzsika mellé jól jönne! –

Azzal hazament, megrakta a szekeret trágyával, s még a reggeli hűvösben jól megtrágyázta a dinnyeföld egy részét.

- Na, ezzel es megvónék, csak a nóta maradt el. Majd gyün az úrfi, zenélgessen őkegyelme nekik.

A városban egész nap intézkedtek. Egymás után kilíncseltek, beszéltek a nemzetgazdaság fejlesztésének fontosságáról, amíg végre minden papír a kezükben volt. Csak még elbúcsúzni mentek be a tanáriba. A kollégák biztatták, sok sikert kívántak, de amint becsukták az ajtót, jót nevettek a hátuk mögött. Megszabadultak a kellemetlen Jucikától.

Végül elintézték mindent. Jucika még elment a fodrászhoz, s egy reggel ismét kocsiba ültek. Csak még a frissen dauerolt, szőke úrhölgy - szépségének és sikerességének tudatában - büszkén felnézett az emeletre, ahová kicsi kacsójával pusztit küldött a kiállhatatlan szomszédasszonynak. Kamasz fiukat kottáival együtt betuszkolták a hátsó ülésre, s elindultak a győzelem felé.

Kezdetét vette tehát, a tudományos munka. Ferike csak tűrt és gyakorolt. Anyja természetét nehezen viselte, de nem volt, mit tennie. Ellene senki sem szólhatott, még az apja sem, akit pedig nagyon szeretett. Két biológia szakos tanár vette kezébe zenei fejlődésének minden mozzanatát, amelyet összekötöttek a növények fejlesztési tervével. Ami abból állt, hogy reggel és este megszólalt a zongora, s a gyerek ütötte a billentyűket, míg anyja azt nem mondta: - Mára elég.

A bizonyítási vágy nagy hajtóerő. Feri minden reggel, még harmaton kiment a kertbe, megmérte a palántákat, meglocsolta, vigyázott rájuk. Sőt egyik nap még botanikust is hívatott, mert különleges bogarakat látott növényei levelein.

- Levéltetvek, meg kell permetezni.

- Azt nem. Kárba veszne az eddigi munkánk. Mi természetes körülmények között neveljük, semmi vegyi beavatkozás. Van valami javaslata? Mit tudunk tenni ellenük?

- Vannak bogarak, amelyek ezekkel a tetvekkel táplálkoznak. Ön is tudja, megrendelem és rájuk engedjük.

- Hálásan köszönöm barátom - búcsúzott Ferenc, s örömmel újságolta nejének:

- Drágám, mégis van remény - s elmesélte, hogyan menthetik meg a termést.

Jucika egész nyáron alig győzte befózni, eltenni télire a sok borsót, zöldbabot. Nagyon szépen fejlődött a zöldség is. Mindenkinek csak erről mesélt a faluban. Az ottani rokonaik eleinte szégyenkeztek, de nem volt mit tenni, hisz egy vérből valók. Fel kell vállalni a bolondságaikat is. A zongoraszó meg felcsendült minden reggel, este. Az öreg szomszéd minden nap a kerítés mellé állt, nézett, hallgatózott, s csóváltatta a fejét.

- Nem hiszek én ebbe a zenebonába!

- Józsi bá, jöjjön velem hátra. Győződjön meg a maga szemével, hogy igazam van. Egyformán kezeltük az összest, s nézze meg, milyen nagy különbség van köztük. Látja, itt a kisház mellett, meg elől, milyen szép és gazdag minden. Megmértem én még a szél útját is, hogy merre viszi a hangot. Igazam lett, számításaim igazolják, hogy a zene mentén minden szebb. Látott már ilyent?

- Látni, én asztot látooom - nyújtotta a szót az öreg, mert nagy bajban volt. Jól emlékezett, hogy hova szórta a trágyát. Ha most beszél, vége a világnak, mert nem a papír szerint cselekedett. - Jobb, ha befogom a szájamot, mert itt nagy baj lesz. Nem es beszélgettem velük, trágyát es tettem alájük, ha bolondot akarnak magikból csinálni, akkor tegyék. - Azzal elbúcsúzott és csak ősszel dugta ki az orrát, mert megneszelte, hogy a rokonság, akik már megelégték a nagy tudományt, valamit kieszettek.

Beérett a dinnye. A zongora csak néha csendült fel az esti órákban. Egész másként, mint addig. Lány, szelíd futamok váltakoztak egymással, de már senkit

sem érdekelt, mit művel a kamasz fiú a fekete-fehér billentyűkkel. A házaspár egész mással volt elfoglalva. Jucika és Feri dinnyekóstolást szervezett vasárnapra. Intézkedtek, izgultak, mert elhatározták, hogy kikérik a gondosan összeválogatott vendégek véleményét, hogy melyik dinnyének, milyen az íze, megméri a cukortartalmát, feljegyzik. Ez koronázta volna meg az egész nyári tudománynak és nemzetgazdaságnak szentelt munkájukat.

A rokonság is hivatalos volt a nagy eseményre, kötelességből, amit Jucika nem győzött hangoztatni. Lesznek rajtuk kívül igazi szakértők is, az ő véleményüket mellékesen, mint átlag fogyasztóét tüntetik majd fel. Ez okozta a bajt.

Megleckéztetik, amolyan parasztosan, mint átlag fogyasztók a nagyokos Jucikát! Elég volt egy nyárra belőle. Így hát szombaton éjszaka leszedték a dinnyéket, helyükre hasonló kinézetű de éretlen termést tettek, amelyeket a saját földjeikről szedtek össze.

Vasárnap reggel gyülekeztek a meghívottak. Jucika frissen dauerolva, elegánsan, Feri tollal és a mindentudó naplójával reprezentált az összesereglettek előtt. Mindenki kezébe kis műanyagtányért, kést adtak, és elindultak a kert felé. Közben be nem állt az asszony szája, mindenkihez szólt egy pár leereszkedő szót, hogy milyen büszke az ő Ferijére, és hogy milyen nagy kitüntetés várja majd a fővárosban, azt itt senki el nem tudja képzelni, ahhoz pesti, fontos körökben kellene mozogniuk, hogy megérthessék.

- El sem tudjátok képzelni ti itt vidéken - szajkózta egyre -, hogy ez milyen nagy elismerése

országunknak, meg Ferinek! Már telefonáltam haza a varrónőmnek, hogy tegye magát szabaddá, mert egy hét múlva nagy szükségem lesz rá. A díjak átadására legalább négy kiskosztümöt kell varratnom. Jaj, mennyi gond van ezzel! -

Hátraértek. Feri megszállottan hajolt le és felemelte az első, szép, nagy dinnyét. Jucika méltóságteljesen nyújtotta a kést. Feri vágott:

- Cicám, az első a tiéd - nyújtotta volna át nejének, de a színe egy cseppet sem volt piros, hanem olyan éretlen, tökszerű. - Majd a másikat, valami történt ezzel, és nem jegyzett be naplójába semmit - egy hibás termékért nem érdemes -, nézzük a többit. De mind olyan volt. Tök íze, tök színe, még azt sem vették észre a nagy bizonyítási vágyban, hogy nem kell a száráról levágni, csak úgy felvenni a földről. Az ötödiknél tartottak, amikor Jucika végre meglátta, hogy Feri egyszerűen megfogja, felemeli a termést. Annyit tudott, hogy el kellene vágni a szárát. Tegnap még ő vitt be egy szép, cukros dinnyét. Azonnal rájött arra, mi történt:

- Hagyd Ferenc. Itt egyik sem dinnye! A rokonaid, azok tették ezt veled. Tudtam, mondtam neked, hogy mind ilyenek. Irigyeltek minket, főleg engem, hogy nem úgy nézek ki, mint ők. Tudhattam volna, hogy nem bízhatunk meg ezekben, a nyárpolgárookban. Holnap elutazunk. Többé a lábunkat sem tesszük ilyen koszos vidékre. -

Másnap valóban elmentek. Senki sem hiányolta őket. Csak az öreg jegyezte meg, amikor a kocsi után felszállt a falusi por:

- No, elmenének, de a tököt mind itt hagyták. Menyek esszeszedem, jó lesz a marháknak. Ezután

mán én es csendbe nézhetem este a csillagokat, nem lesz Bétóven, úgy kell azt mondani, arra a zongora zenére. Esetleg a marhák bőgnek belé az esti csendbe, de azok hamarébb elhallgatnak, mind az a ficsúr.

Igaz is, a ficsúr. Sok év elteltével híres zongorista lett belőle. Disszidált, elhagyta a népgazdaságot, a dinnyeföldet, Jucikát, az anyját és soha többé nem tért vissza hazájába.